

Tre grensehindre å prioritere på det felles nordiske arbeidsmarkedet

Grensehindrene på det nordiske arbeidsmarkedet i dag hindrer vekst og reduserer mulighetene for velferd for alle.

Den 24. april er det en viktig debatt i Stortinget, en debatt om grensehindre i Norden. For arbeidstakere i Norden fungerer enkelte grensehindre som feller man går i umiddelbart. Andre ser man ikke først, de dukker opp langt senere – for eksempel når man går av med pensjon eller hvis man blir arbeidsløs. Men felles for alle grensehindre er dette: De kan løses. Og som parlamentarikere har dere et ansvar for å være med på å løse dem.

Nordisk ministerråd og Grensehinderforum gjør en god jobb med å identifisere og rette oppmerksomhet mot grensehindre. Men noe svikter når det gjelder løsningene. Som Ole Norrback, Grensehinderforums leder, flere ganger har sagt: Grensehindre skapes i raskere takt enn vi rekker å løse dem.

Alle er enige om at hvis vi avskaffer grensehindrene, er det mulig å få en samfunnsøkonomisk gevinst for hele Norden, som vil bidra til å gjøre Norden til en mer dynamisk og framtidsrettet region. Mange titusener personer pendler hver dag over grensene mellom de nordiske landene. Mange flytter fra ett land til et annet på grunn av jobb, studier eller kjærlighet. Når mennesker nå viser at de er villige til å flytte innenfor Norden og bruke hele det felles arbeidsmarkedet, skal da uenighet om byråkrati få stikke kjepper i hjulene?

Arbeidskraftens økte bevegelse over grensene bidrar på en positiv måte til samarbeidet land imellom. Samtidig er det viktig å verne om det gode arbeidslivet som de nordiske landene er kjent for, og ta krafttak mot sosial dumping og grå økonomi. Videre bør statistikken utvikles for å få bedre oversikt over arbeidskraftens bevegelse innenfor Norden og til Norden.

Grensehindre skaper usikkerhet, grensehindre reduserer muligheter for mennesker, grensehindre koster penger. Det er på tide å ta tak i grensehinderproblematikken. La oss foreslå i hvilken ende vi skal starte.

Vi har identifisert områdene der det løsningsorienterte arbeidet må begynne

1. Arbeidsløshetsforsikringen

Ufleksible regler innenfor arbeidsløshetsforsikringen gjør at grensependlere og mennesker som flytter innenfor Norden risikerer å "ryke ut" av arbeidsløshetsforsikringen eller få drastisk redusert stønad ved arbeidsløshet, på grunn av flytting eller arbeid på den andre siden av grensen. Problemene oppstår når hvert enkelt lands regelverk kolliderer med et annet lands regelverk. Derfor må de nordiske systemene for arbeidsløshetsforsikring samordnes bedre.

2. Rehabilitering

Mennesker som pendler til jobb i et annet nordisk land og blir rammet av en yrkesskade eller lengre tids sykdom, kan etter den medisinske behandlingen bli nødt til å reise til arbeidslandet for rehabilitering.

Jo lenger man er borte fra arbeidslivet, desto vanskeligere blir det å komme tilbake. Derfor er det viktig at rehabiliteringsprosessen påbegynnes så fort som mulig. Når skaden eller sykdommen uttrykker seg som nedsatt førlighet, kan mange timer i bil eller på tog fram og tilbake til arbeidsstedet være et stort hinder i rehabiliteringen. For å løse dette grensehinderet må reglene endres slik at rehabiliteringen i visse tilfeller kan utføres nærmere hjemmet.

3. Arbeidspraksis

Langtidsarbeidsløse og mennesker på vei tilbake til arbeidslivet etter sykdom eller skade, tilbys arbeidspraksis som en mykere inngang til arbeidsmarkedet. Men hvis man bor nær grensen, kan man ikke utnytte nabolandets arbeidsmarked for å finne en passende praksisplass. Det skyldes først og fremst hvordan tilsynet med arbeidsplassen samt forsikringen for praktikanten er utformet. Begge deler er naturligvis en forutsetning for arbeidspraksis. Løsningen her er at de nordiske statene utarbeider en forsikring som gjelder også for praktikanter på den andre siden av grensen, samt at man i fellesskap organiserer hvordan tilsynet skal foregå, for eksempel ved samarbeid mellom myndighetene i de forskjellige landene.

Nå løser vi grensehindre!

Gevinstene av løste grensehindre er store, og kanskje aller størst hvis vi løser grensehindre nettopp på arbeidsmarkedet. Mener vi alvor med det felles arbeidsmarkedet i Norden, innebærer det at man ikke gjør forskjell på pendlerne som pendler fra Strömstad til Göteborg, og de som pendler fra Strömstad til Oslo. Eller mellom Malmö og København, eller mellom Helsingfors og Stockholm.

I forbindelse med grensehinderdebattene i de nordiske parlamentene vil NFS og FNF oppfordre dere til å bidra til en løsning på grensehindre vi har listet opp ovenfor, og dermed fremme integrasjonen av regionen og styrke Nordens konkurransekraft globalt. Politisk vilje er bra, politiske vedtak er bedre!

Vi vil foreslå en felles nordisk målsetting om at vi fram til 2014 skal ha ryddet unna alle grensehindre på det nordiske arbeidsmarkedet. Det vil være en verdig måte å feire avtalen om det felles arbeidsmarkedet fra 1954 på. Da blir 2014 et virkelig 60-årsjubileum å feire.

Lóa Brynjúlfsdóttir
Generalsekretær for

Nordens Fackliga Samorganisation, NFS

Vennlig hilsen

Kristín Ólafsdóttir
Generalsekretær for

Foreningerne Nordens Forbund, FNF

Roar Flåthen
Leder
LO

Tore Eugen Kvalheim
Leder
YS

Anders Folkestad
Leder
Unio

Olemic Thommessen
Leder
Foreningen Norden

Nordens Fackliga Samorganisation, NFS, er en samarbeidsorganisasjon for faglige sentralorganisasjoner i Norden. NFS har seksten medlemsorganisasjoner bestående av landsorganisasjonene, tjenestemannsorganisasjonene og akademikerorganisasjonene i de nordiske landene. Dermed representerer NFS drøyt 8 millioner fagorganiserte i hele Norden.

Foreningerne Nordens Forbund er et samarbeidsorgan for de nasjonale Norden-foreningene og Foreningerne Nordens Ungdom (FNU). Forbundets hovedoppgave er å samordne de nasjonale foreningenes felles interesser i arbeidet med å styrke det folkelige nordiske samarbeidet på alle nivåer og arbeide for tettere samarbeid mellom de nordiske landene.